

Fragmenty Krocínovy kašny z Lapidária Národního muzea. Pohled restaurátora¹

EVA MÍČKOVÁ

ABSTRACT: Fragments of Krocín's fountain from the Lapidarium of the National Museum – a restorer's perspective

Krocín's fountain in Prague's Old Town Square is an impressive and beautiful stone sculpture work from the second half of the 16th century. Its partial historical reconstruction is now part of the permanent exhibition "Stone Sculpture Monuments in Bohemia from the 11th to the 19th century" in the Lapidarium of the National Museum. However, only part of the fragments taken over by the National Museum were used for the historical reconstruction in 1991, with another large part remaining stored in the Lapidarium's depository. Given the planned reconstruction of the Lapidarium building, and the necessary intervention in the permanent exhibition, the question arises of whether it would be possible to display Krocín's fountain on a larger scale in the future. The aim of this article is to evaluate the physical condition of the original stone fragments that were not used for the exhibition reconstruction. Twenty stone fragments from Krocín's fountain underwent restoration and laboratory research. Finally, documentation is presented of the conservation of the two most damaged fragments, which were treated in collaboration with students of the Sculpture Workshop of the Academy of Fine Arts in Prague.

KEY WORDS: Krocín's fountain – Lapidarium of the National Museum – Sliveneč limestone – Laboratory research – Stratigraphy – Stone saturation – Conservation

CONTACTS: Eva Míčková, Národní muzeum – Historické muzeum, Václavské náměstí 68, 110 00 Nové Město; e-mail: Eva.Mickova@nm.cz

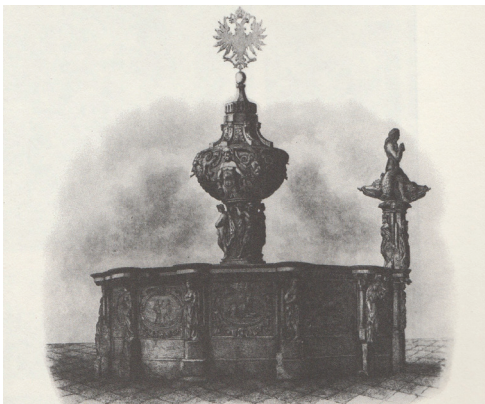
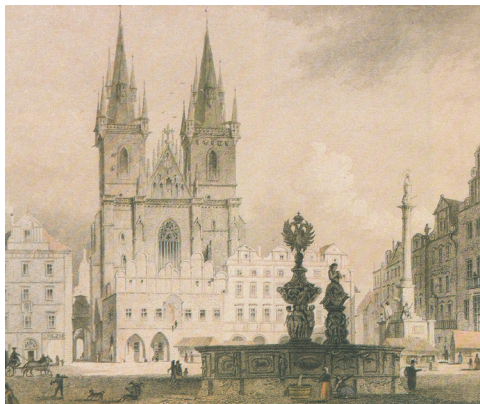
Úvod

Lapidárium Národního muzea prezentuje největší českou státní sbírkou kamenné plastiky a architektonických článků z období od 11. do 19. století převážně z Prahy a středních Čech. V rámci stálé expozice nazvané „Památky kamenosochařství v Čechách od 11. do 19. století“² je prezentována také řada uměleckých děl monumentálních nejen významem, ale i měřítkem. Jedním z nich je částečná rekonstrukce fragmentární Krocínovy kašny, která původně stála na pražském Staroměstském náměstí před radnicí (obr. 1 a 2). Skládala se ze čtyř částí: stupňovitého podnoží, nádrže ve tvaru třináctibokého dutého hranolu s bohatou plastickou výzdobou, středního sloupu pro vodotrysk s plastickým znázorněním

1 Práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2019-2023/8.1.a, 00023272).

2 Jiří FAIT – Lubomír SRŠEŇ, *Lapidárium Národního muzea*, Praha 1993.

čtyř římských bohů a bočního sloupu pro vodovod na straně k radnici. Erbovní sloup zdobila na vrcholu socha Neptuna s trojzubcem a na opačné straně sloupu socha Krocínova křestního patrona, svatého Václava v plátové zbroji a s insigniemi knížete.³

Obrázek 1 – Krocínova kašna na Staroměstském náměstí, 1864 Josef Vojtěch Hellich

Obrázek 2 – Krocínova kašna na Staroměstském náměstí, 1864 Josef Vojtěch Hellich

(obě vyobrazení převzata z publikace Václav Hlavsa, *Praha očima staletí. Pražské veduty 1493–1870*, Praha 1984.

Obrázek 3 – Detail současného umístění Krocínovy kašny v Lapidáriu Národního muzea, rekonstrukce z roku 1991 (foto E. Mičková).

3 Václav SIXTA, *Kašna Krocínova*, *Národní politika*, 1915, 33 (208), s. 1.

Obrázek 4 – Obr. 4. Krocínova kašna před Staroměstskou radnicí, 1820 Samuel Perout. V pravém dolním rohu autor rytiny zjevně zaznamenal kašnu už ve stádiu poškození. Figurální výzdoba má poškozenou modelací rukou, rovněž i stupnice před kašnou je značně poškozena (zdroj: Václav Hlavsa, *Praha očima staletí*, veduta 88).

menická značka LW, která by mohla být signaturou autora.

Již v 17. století dokládají dobové záznamy špatný fyzický stav kašny. Značně poškozená kašna byla zaznamenána i na grafickém listě od Samuela Prouta z roku 1820 (obr. 4). Z důvodu špatného stavu byla nakonec roku 1862 Krocínova kašna, na vzdory hlasům ochránců památek, zbourána. Část zmizela v základech žižkovské plynárny. Střední figurální sloup a několik fragmentů bylo uloženo roku 1870 ve staré budově Českého muzea na Příkopě (předchůdce dnešního Národního muzea). Při stěhování sbírek do nynější muzejní budovy v roce 1891 nabídl pro nedostatek volného místa zemský výbor zbytky kašny Museu Hlavního města Prahy. Odtud se dostaly roku 1910 do Lapidária Národního muzea.⁵ V roce 1932 se do Lapidária dostávají další fragmenty Krocínovy kašny, které pocházely ze základů zbourané žižkovské plynárny.

4 Zikmund WINTER, *Řemeslnictvo a živností XVI. věku v Čechách*, Praha 1909, s. 95–96.

5 Vladimír DENKSTEIN – Zorošlava DROBNÁ – Jana KYBALOVÁ, *Lapidárium Národního muzea*, Praha 1958, s. 134.

Pro historickou rekonstrukci z roku 1991 byla ale použita pouze část převzatých fragmentů Národních muzeem (obr. 3) a další velká část fragmentů zůstává deponována v depozitáři Lapidária. Vzhledem k plánované rekonstrukci budovy Lapidária a nezbytnému zásahu do stálé expozice se nabízí otázka, zda by bylo v budoucnu možné expozičně prezentovat Krocínovu kašnu ve větším rozsahu. Cílem tohoto příspěvku je vyhodnocení fyzického stavů těchto původních kamenných fragmentů nepoužitých do expoziční rekonstrukce. Kameny byly podrobeny restaurátorskému a laboratornímu průzkumu. Nakonec je práce doplněna o dokumentaci konzervačního zásahu u dva nejvíce poškozených fragmentů.

Historie

Krocínovu kašnu nechal zbudovat pražský primátor Václav Krocín z Drahobeje v letech 1532–1605. Autor tohoto významného díla bohužel není znám. Dle Zikmunda⁴ pravděpodobně vybudovat architektonickou část kašny kameník Jindřich Beránek, zvaný Pražák. Na díle se nachází ka-

V expozici Lapidáriu byla Krocínova kašna nejprve umístěna u vstupu před sálem č. 4 (obr. 5). Od roku 1991 je nově prezentována v renesančním sále s označením číslo 3. Tato změna nastala v rámci nové koncepce expozice Lapidária provedené v letech 1987–1993 Lubomírem Sršněm a Jiřím Fajtem. Demontáž a znovu osazení kašny v expozici Lapidária Národního muzea provedl kamenosochař a restaurátor Jan Kyncl v letech 1990–1991.⁶ Práce byly rozděleny na dvě etapy. Z původního místa bylo nutné nejprve provézt bezpečný transfer jednotlivých segmentů díla, některé prvky bylo nutné uvolnit z podlahy, do které byly zapuštěny. V novém místě instalace bylo na novém betonovém základě zhotoveno cihlové jádro kopírující tvar kašny. Na ně byly posléze jednotlivé fragmenty postupně osazeny. Kašna byla doplněna o nové fragmenty z depozitáře, nebyly však osazeny všechny, velká část jich v depozitáři zůstala.

Obrázek 5 – Původní umístění kašny u vstupu do Lapidária. Na rozdíl od kašny jak je nainstalována dnes v Lapidáriu, zde není značná část fragmentů modelace nádoby (zdroj: V. Denkstein - Z. Drobná - J. Kybalová, Lapidárium, vyobrazení 116.

Popis stavu

Ke zhotovení Krocínovi kašny byl použit slivenecký mramor, nejvýznamnější barrandienská hornina. Slivenecký mramor se dobýval a dobývá především v lomu Cikánka (obr. 6) u stejnojmenné samoty v Radotínském údolí, který je s různě dlouhými přestávkami v činnosti už od středověku.⁷ Mramorem je zdejší kámen běžně označován v technické i ob-

⁶ Jan KYNCL, *1. a 2. etapa Restaurátorská zpráva, 3/90–3/91.*

⁷ Lom založili pravděpodobně křížovníci s červenou hvězdou, kteří ves Sliveneč s okolními pozemky dostali darem od krále Václava I. v roce 1253. Lom zpočátku využívali sami, později ho (nebo jeho části) pronajímali místním nebo pražským kameníkům. Mramorový lom Cikánka je lomem na dekorační mramory, který je považován za jeden z nejdéle těžených ložisek této suroviny na světě. (Mramor Sliveneč a.s., 2023)

Obrázek 6 – Lom Cikánka (zdroj: online databáze Dekorační kameny, vápenec a vybrané písky ČR)

chodní praxi, ale jedná se o slivenecký vápenec.⁸ Nejčastěji má růžovou až červenou barvu od rozptýleného oxidu železitého. Slivenecký vápenec dosahuje vysoké čistoty až 95 % CaCO_3 . Méně hojné barevné odrůdy jsou žluté, šedé a šedo zelené. Tmavý slivenecký „mramor“ s bílými žilkami kalcitu je na mezinárodním trhu označován „Rouge antique“ nebo „altrot“.

Současný stav volných kamenných fragmentů Krocínovy kašny vykazuje značná povrchové znečištění. Na některých kusech je patrná lokální degradace vlivem jejich vyjmutí z původního místa uložení.

Restaurátorský průzkum

Restaurátorský průzkum probíhal ve spolupráci s vybranými studenty sochařského restaurátorského ateliéru Akademie výtvarných umění v Praze. Nejprve byla provedena podrobná dokumentace a popis stavu dvaceti dochovaných volných fragmentů Krocínovy kašny v depozitáři Lapidária Národního muzea (obr. 7). U rozměrnějších částí k tomu bylo zapotřebí využít pomocných manipulačních prostředků a rovněž drobná hydraulická mechanizace. Každý kus byl vždy nejprve zaměřen a vyfocen ze všech stran, dále byl prozkoumán jeho současný fyzický stav a vyhodnocena míra poškození. Nakonec byla poznamenána i případná návaznost na jiný fragment či jeho lokace na kašně, v jakých místech se mohl nacházet. Výsledky shrnuje Tab. 1 v příloze. Dochované volné fragmenty kašny vykazují celkem dobrý fyzický stav s velkou mírou zašpinění.

⁸ Slivenecký vápenec spadá do skupiny hornin, které nazýváme organogenní karbonátové sedimenty. Vznik vápenců je ve většině vázán na životní cykly mořské fauny vybavené vnějším (schránky, lastury) či vnitřním (kostra ryb a mořských savců) vápenatým skeletem.

Obrázek 7 – Pohled do depozitáře, kde jsou uloženy volné fragmenty Krocínovy kašny (foto. E. Mičková).

Laboratorní průzkum

Ze čtyř nejvíce poškozených fragmentů byly odebrány vzorky pro laboratorní průzkum. Cílem bylo získat přesné poznatky o případných konzervačních zásazích a poškození. Tyto vzorky byly prostudovány mikroskopicky a vyhodnoceny metodou stratigrafie.⁹ Pro vyhodnocení stavu nasákavosti kamene byla provedena také orientační zkouška nasákavosti povrchu díla Karstenovou trubicí.¹⁰ Pro srovnání byla zkouška nasákavosti provedena i na nedávno vytěženém sliveneckém vápenci z lomu Cikánka (vzorek s označením B1).

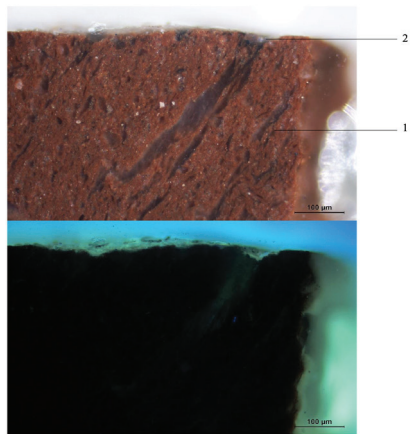
Číslo vzorku	Fragment č.	Místo odběru
1.	H2-196 371	modelace pilastru za levým ramen figury
2.	H2-197 284	spodní hrana ulomené plochy
3.	H2-196 372/1	draperie vedle levé nohy figury (přetěr, či plastický tmel)
4.	H2-196 374	lomová plocha, modelace hlavičky dítěte u pravé ruky figury ženy

Tabulka 1 - Popis odebraných vzorků k laboratorní analýze.

⁹ Mikroskopickou analýzu odebraných vzorků kamene metodou stratigrafie provedla v odborné laboratoři Akademie výtvarných umění v Praze Ing. Jiřina Přikrylová. Výsledky viz Jiřina Přikrylová, *Zpráva z laboratorního průzkumu*, 2022.

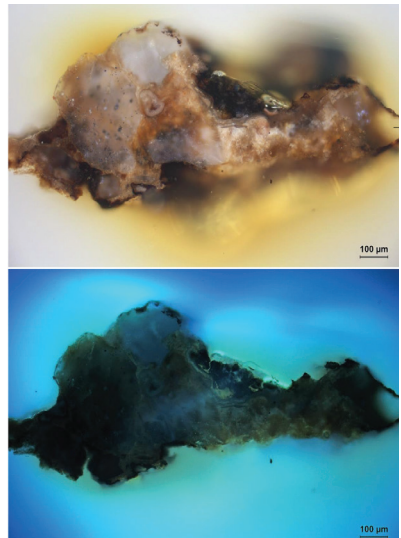
¹⁰ Na dvě různé plochy kašny, byly upevněny dvě trubice, jedna na horizontální ploše (A1), druhá na vertikální (A2). Obsah trubice je 20 ml, úbytek vody byl průběžně kontrolován.

Obrázek 8 – H2-196 371, volný fragment Krocínovy kašny – místo odběru vzorku č. 1 pro laboratorní průzkum (foto. E. Míčková).

Obrázek 9 – H2-196 371, stratigrafie vzorku č. 3. Místo odběru: fragment č. H2-196 371 modelace pilastru za levým ramenem figury. Fotografie v bočním světle a UV odraženém světle: cihlově zbarvená vrstva č. 1 – výborně rozpustná ve zředěné kyselině – opticky působí, jako žilka sliveneckého vápence s vysokým obsahem železitých hlinek, na povrchu jsou přítomny v hloubkách povrchové nečistoty; bělavá transparentní vrstva č. 2 – povrchová úprava organickým konzervačním materiálem (podle primární luminiscence se může jednat např. o vosko-pryskyřičnou či olejo-pryskyřičnou směs), povrchové nečistoty. (foto J. Přikrylová)

Obrázek 10 – H2-196 372/1, volný fragment Krocínovy kašny – místo odběru vzorku č. 3 pro laboratorní průzkum (foto. E. Míčková).

Obrázek 11 – H2-196 372/1, stratigrafie vzorku č. 3. Místo odběru draperie vedle levé nohy figury (přetěr; či plastický tmel). Fotografie v bočním světle a v UV odraženém světle: vrstva 1 – pravděpodobně se jedná o vysprávkou (plněnou zrny písku či drceného vápence) pojenou organickým materiálem dobře rozpustným v aromatických rozpouštědlech (jedná se tedy pravděpodobně o materiál typu pryskyřice - kalafuna) (foto J. Přikrylová).

Obrázek 12 – Detail místa provedené zkoušky nasákavosti na vertikální vnitřní straně kašny – A2 (foto E. Míčková).

Na základě získaných výsledků lze konstatovat, že na fragmentech H2-196371 (obr. 8 a 9) a H2-197284, z kterých byly odebrány vzorky číslo 1 a 2, byla na kamenný materiál s přítomností povrchových nečistot nanášena povrchová úprava. Jedná se o organický konzervační materiál - vosko-pryskyřičnou či olejo-pryskyřičnou směs. Tato konzervační vrstva je dnes výrazně znečištěna povrchovými nečistotami. Na fragmentu H2-196 372/1, z kterého byl odebrán vzorek číslo 3 (Obr. 10 a 11), bylo zjištěno, že vysprávka použitá na plastickou retuš byla pojena pravděpodobně pryskyřičným materiálem (patrně kalafunou). Na fragmentu H2-196 374, z kterého byl odebrán vzorek číslo 4, byla na vrstvě vodního kamene s dalším povrchovým znečištěním zjištěna transparentní okrová vrstva, na kterou byl opět nanášena vrstva

konzervačního materiálu s výraznými povrchovými nečistotami.

Historické prameny dokumentují, že nádoba Krocínovy kašny měla dlouhou dobu problémy s propouštěním vody.¹¹ Slivenecký vápenec je ale opravdu krásným i vhodným materiálem pro modelační vyznění tohoto sochařského díla. Provedené zkoušky doložily, že na vnitřní vertikální ploše (obr. 12) kámen vykazuje známky nasákavosti mnohem větší než v ploše horizontální. U referenčního vzorku sliveneckého vápence (získaného z lomu Cikánka) lze však konstatovat, že je jeho nasákavost srovnatelná s měřením nasákavosti kamene na horizontální ploše kašny.

Další otázkou však je, jak bylo u tohoto uměleckého, ale zároveň technického díla řešeno spárování jednotlivých bloků kamene. V případě, kdy je kámen dlouhodobě v blízkém kontaktu s vodou, je kvalitní spárování pro trvanlivost celku kašny podstatné. To mělo bezesporu zásadní vliv na rezistenci nádoby vůči vodě. Vliv na propustnost kašny měly také tyto skutečnosti: na jaké podloží byla kašna osazena a jestli byl pod kašnou nějaký vyhovující základ, který by mu byl adekvátní oporou.

¹¹ Josef TEIGE – Jan HERAIN, *Staroměstský rynek v Praze*, Díl I., Praha 1908, s. 228–242.

Konzervační zásah¹²

Konzervačnímu zásahu byly podrobeny dva volné fragmenty Krocínovy kašny s výrazným znečištěním povrchu. Prvním fragmentem byla nárožní plastika oděná ve splývavý šat bez hlavy a dolních končetin s pravou rukou položenou na hrudi (bez inv. č., obr. 13). Druhým fragmentem, na kterém byly realizovány konzervační práce, bylo torzo alegorické figury ženy. Ta drží v levé ruce dítě a pravou ruku má na hlavičce druhého dítěte (H2-196374, obr. 24).

Obrázek 13 – Fragment nárožní plastiky (bez inv. č.), stav před restaurováním, čelní pohled. Je zde patrné, jak znečištěný je povrch kamene (foto O. Čechura).

Obrázek 14 – Fragment nárožní plastiky (bez inv. č.), stav před restaurováním, pohled na spodní lomovou plochu znečištěnou druhotným nánosem cementu (foto O. Čechura).

Obě plastiky byly velmi znečištěné silnou vrstvou nečistot ulpělou na povrchu druhotného organického konzervačního nátěru. Fragment nárožní plastiky (bez inv. č.) byl lokálně ještě pokryt druhotnou cementovou vrstvou nacházející se na spodní lomové ploše figury (obr. 14). Na základě provedeného průzkumu bylo rozhodnuto o odstranění konzervačního nátěru, neboť jeho provedení znečišťovalo modelaci a původní barevnost kamenných fragmentů.

Nejprve byl povrch plastik zbaven volných nečistot mechanicky jemnými štětci. Následně byly provedeny zkoušky čištění, na základě kterých byl zvolen jako nejšetrnější způsob k dílu aplikace parního čištění. To probíhalo postupně. Povrch byl průběžně, ihned po provedení čištění sušen (obr. 15). Čištěním povrchu za pomoci páry byl konzervační nátěr šetrně a kontrolovaně odstraněn. Kdyby bylo užito rozpouštědel či čistících past, hrozilo by vpravování ředěných nečistot do povrchu nasávkového díla. Druhotná cementová vrstva byla lokálně mechanicky ztenčena, tak aby nepůsobila rušivě (obr. 16). Srovnání stavu před a po konzervačním zásahu u fragmentu H2-196374 znázorňují obr. 17 a 18.

12 Restaurátorské práce probíhaly v rámci studentské práce pod odborným dozorem restaurátora NM.

Obrázek 15 – Fragment nárožní plastiky (bez in. č.), průběh čištění fragmentu. Očištěná je levá třetina díla (foto O. Čechura).

Obrázek 16 – Fragment nárožní plastiky (bez in. č.), stav po očištění fragmentu (foto O. Čechura).

Obrázek 17 – H2-196374, stav před restaurováním, čelní pohled. Je zde patrný znečištěný povrch kamene (foto D. Novotný).

Obrázek 18 – H2-196374, stav po očištění fragmentu (foto D. Novotný).

Závěr

Realizovaným průzkumem se podařilo zdokumentovat všechny volné fragment Krocínovy kašny uložené v Lapidáriu Národního muzea. Jedná se o ucelený přehled dvaceti dochovaných fragmentů tohoto monumentálního kamenosochařského díla, který zároveň rozšiřuje povědomí o tom, kolik původních částí kašny se dochovalo. Volné kamenné fragmenty kašny vykazují celkem dobrý fyzický stav s velkou mírou zašpinění. Jejich využití pro další expoziční účely je možné. Bylo dále zjištěno, že jednotlivé fragmenty byly druhotně natřeny organickým konzervačním materiálem. V rámci provedeného zásahu se u dvou nejvíce poškozených fragmentů úspěšně podařilo tento nátěr šetrně sejmut a znovu tak zvýraznit původní sochařskou modelaci díla a původní barevnost kamene.

Novým přínosem realizovaného průzkumu je vyhodnocení nasákavosti původního kamene Krocínovy kašny. Provedené zkoušky doložily, že na vnitřní vertikální ploše kámen vyka-

zuje známky nasákavosti větší oproti horizontální ploše. Ve srovnání s referenčním vzorkem, získaného z lomu Cikánka, lze však konstatovat, že je jeho nasákavost srovnatelná s měřením na vertikální ploše kašny. Domnívám se tedy, že závažnějším důvodem, pro ukončení provozu kašny, byla spíše ztráta vody v netěsnosti spár než zhoršení nasákavosti původního kamene. Nasákavost tohoto typu kamene je všeobecně nízká, volba vhodného spárování je proto zásadní. Průzkum spárovací hmoty bude proto předmětem dalšího podrobnějšího zkoumání. Dalším problémem díla mohl být vodovodní systém přítoku a odtoku vody a v neposlední řadě různá mechanická poškození destruktivní povahy.

Další plánovanou etapou průzkumu proto bude předložení fragmentů kašny uložených v depozitáři v menším měřítku, metodou 3D tisku. Fotogrammetrie (někdy též SFM – Structure From Motion) je proces, který vypočítává umístění bodu v trojrozměrném prostoru použitím fotografií objektu zachyceného z více úhlů pomocí fotoaparátu či videokamery. Tato novodobá, dnes již běžně dostupná metoda, může rovněž významně rozšířit restaurátorský průzkum, a tím napomoci k zjištění kolik částí díla se vlastně dochovalo. Mohlo by se tak objasnit v jakém jsou fragmenty modelačním vztahu, je-li možné je mezi sebou provázat. Výstupem by byly zmenšeniny všech fragmentů uložených v depozitáři. Díky tomu, že by vznikly zmenšeniny i velkých fragmentů, s kterými není ve stávajícím stavu snadné manipulovat, stalo by se to podstatným přínosem při hledání jejich modelační návaznosti. Výsledným výstupem by tedy byl věrohodný model v měřítku 1:10.

Obrázek 19 a 20 Krocínova Kašna dnes, stálá expozice Lapidária Národního muzea (foto E. Míčková).

Příloha

Soupis volných kamenných fragmentů Krocínovy kašny z depositáře Lapidária Národního muzea

Číslo	Evid. číslo	Stav	Rozměry	Lokace
1	H2 - 197.279	mírně zaprášeno	21x25x16 cm	horní kraj kartušového segmentu s volutou
2	H2 - 196.379	mírně zaprášeno	29x25x7 cm	pravý rám segmentu s hlavou
3	H2 - 197.271	mírně zaprášeno	27x23x16 cm	kartuš se lvem
4	H2 - 197.277	mírně znečištěno	15x16x24 cm	pravá část oblé římsy nad karyatidou (ornament hvězdčicového květu)
5	H2 - 196.373	mírně znečištěno, potlučeno	28x16x21 cm	noha karyatidy
6	H2 - 197.283	mírně zaprášeno, potlučeno	20x20x11 cm	kraj kartušového segmentu s volutou
7	H2 - 197.290	mírně znečištěno	20x16x7 cm	okraj kartuše s volutou
8	H2 - 197.280	zaprášeno a znečištěno	19x20x8 cm	reliéfní struktura chlupů
9	H2 - 196.375	znečištěno, zaprášeno, potlučeno	27x24x20 cm	hlava v kartuši
10	H2 - 197.278	mírně potlučeno	22x16x12 cm	část vlasů
11	H2 - 197.284	velice znečištěno, potlučeno	27x24x19 cm	pilastr vedle karyatidy
12	B.Č.	mírně znečištěno, 2x lepeno	41x30x26 cm	hlava raka v kartuši (pravděpodobná návaznost na fragment H2-197.286)
13	H2 - 197.288	mírně zaprášeno	30x17x16 cm	dolní maskarón kartuše
14	H2 - 197.286	mírně znečištěno, 1x lepeno	25x39x26 cm	okraj kartuše s klepetem (pravděpodobná návaznost na fragment B.Č)
15	H2 - 197.289	mírně znečištěno	23x18x17 cm	konzole s motivem květu
16	H2 - 197.287	znečištěno	55x26x10 cm	konstrukční prvek
17	H2 - 197.285	znečištěno	37x32x20 cm	konstrukční prvek
18	B.Č.1	znečištěno, potlučeno	80x48x30 cm	alegorie ctnosti orámovaná pilastry (bez hlavy)
19	H2 - 196.372/1	znečištěno, potlučeno	78x38x28 cm	spodní část alegorie ctnosti orámované pilastrem
20	H2-196374	znečištěno, krůpěje barvy	45x45x30 cm	torzo alegorie ctnosti s dítětem

Výsledky měření nasákavosti Karstenovou trubicí

A1 horní římsa kašny		A2 vnitřní vertikální strana kašny		B2 povrch vzorku kamene lom Cikánka	
V/ml	t/1 min	V/ml	t/1 min	V/ml	t/1 min
0	0	0	0	0	0
0	0:60	0,4	0:60	0,2	0:60
0,1	2:00	0,8	2:00	0,2	2:00
0,2	3:20	2	3:20	Zkouška pouze orientační, po dvou hodinách se trubice od povrchu kamene vždy uvolnila.	
0,3	6:00	4	6:00		
0,8	17:20	7	17:20		

ČASOPIS NÁRODNÍHO MUZEA – ŘADA HISTORICKÁ

Ročník 192 – 2023 – číslo 1–2

VEDOUcí REDAKTOR: PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.

Redakční rada: prof. PhDr. Miroslav Hroch, DrSc.,
PhDr. Jiřina Langhammerová, prof. PhDr. Eduard Maur, CSc., PhDr. Karel Sklenář, DrSc.,
PhDr. Helena Stejskalová, Doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

Redakce: Archiv Národního muzea, Na Zátorách 6, 170 00 Praha, tel.: 220 802 530

Vydává: Národní muzeum, Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1
Grafická úprava a sazba: Klára Woitschová
Tisk: Kleinwächter Holding, s. r. o., Čajkovského 1511, 738 01 Frýdek-Místek
Na titulní straně: .

Distribuci povinných i volných výtisků a výtisků pro předplatitele zajišťuje Obchodní oddělení, Nová budova Národního muzea, Vinohradská 1, Praha 1, telefon: +420 224 497 159, fax: +420 222 246 047, e-mail: publikace@nm.cz. Zde se přijímají i objednávky předplatného z ČR a ze zahraničí a poskytují informace o cenách. Přímý prodej zajišťuje stánek v Nové budově Národního muzea, časopisy je možné objednat i přes e-shop na internetové adrese <http://eshop.nm.cz>.

Distribution of free and mandatory copies and copies for subscribers provides the Business Department, National museum New Building, Vinohradská 1, Praha 1, Czech Republic, tel: +420 224 497 159, fax: +420 222 246 047, e-mail: publikace@nm.cz. Here we will also accept subscription orders from the Czech Republic and abroad, and provide pricing information. Direct sale is provided by a stand in the New Building of the National museum, the journal can also be ordered via e-shop at <http://eshop.nm.cz>.

Národní muzeum poskytuje zájemcům i starší čísla, pokud jsou dosud na skladě. Písemné objednávky zasílejte na adresu: Nová budova Národního muzea, Obchodní oddělení, Vinohradská 1, Praha 1, telefon: +420 224 497 159, e-mail: publikace@nm.cz.

© Národní muzeum, Praha 2023 (vyšlo 2024)

ISSN 1214-0627; ISSN on-line 2533-5693

Registrační číslo MK ČR E 79. (Národní muzeum, Praha – 2002)

Pokyny pro autory

Časopis Národního muzea. Řada historická

Rukopisy zasílejte na e-mailovou adresu redakce časopisu: klara.woitschova@nm.cz. Příspěvky přijímáme v elektronické podobě ve standardních elektronických formátech (doc, rtf) bez formátování. Grafy a tabulky je třeba zaslat v samostatných souborech, obrázky v nekomprimovaných formátech (např. tiff) v minimálním rozlišení 300 dpi.

Jako součást rukopisu je požadován také abstrakt (v českém či anglickém jazyce) o rozsahu maximálně 1NS a klíčová slova.

Struktura poznámkového aparátu odpovídá zásadám, které uplatňuje Český časopis historický, a to pro všechny studie s výjimkou archeologických, kde jsou vzorem Památky archeologické.